

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
351-52 / 19
Београд
ДП

Заштитник грађана
Заštitnik građana

дел.бр. 39692 датум 30.12.2019.

УДРУЖЕЊЕ РАЧУНОВОЋА И КЊИГОВОЋА СРБИЈЕ
Председници Управног одбора Драгани Симић

Dragana.simic@uriks.rs

Поштована госпођо Симић,

У прилогу вам, достављамо Иницијативу дел. бр. 39607 од 30. децембра 2019. године коју је Заштитник грађана упутио Министарству финансија.

Срдачно,

В.Д. ПОМОЋНИКА ГЕНЕРАЛНОГ
СЕКРЕТАРА
Биљана Павловић
Биљана Павловић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
351– 52 / 19
Београд

Заштитник грађана
Заštitnik građana

дел.бр. 39607 датум 30. 12. 2019.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије¹ и члана 18. става 2. Закона о Заштитнику грађана,² поводом обраћања Удружења рачуновођа и књиговођа Србије, сматрајући да би се унапређењем прописа постигла боља заштита права грађана, Заштитник грађана подноси Министарству финансија

ИНИЦИЈАТИВУ

Потребно је да Министарство финансија измени члан 8. ст. 1. и 2. Правилника о садржини и начину евидентирања промета издавањем фискалног рачуна, начину отклањања грешке у евидентирању промета преко фискалне касе и о садржини и вођењу књиге дневних извештаја тако да се речи „његов ЈМБГ“ бришу.

О бразложење

Заштитнику грађана обратило се Удружење рачуновођа и књиговођа Србије иницијативом за измену одредби члана 8. Правилника о садржини и начину евидентирања промета издавањем фискалног рачуна, начину отклањања грешке у евидентирању промета преко фискалне касе и о садржини и вођењу књиге дневних извештаја (у даљем тексту: Правилник).³ Предложили су измену наведеног подзаконског акта тако да се приликом рекламираје или поврата добра од купца не захтева ЈМБГ купца или да се вредност из става 1. члана 8. наведеног акта повећа на износ просечне бруто зараде у Републици Србији. Такође, предложили су измене члана 8. наведеног акта тако да се убудуће пропише да се уместо ЈМБГ купца, користи број личног идентификационог документа.

Одредбама члана 8. ст. 1. и 2. Правилника предвиђено је да ако је појединачна вредност или укупна вредност купљених добара која се враћају или рекламирају већа од 500 динара, у Образац НI се обавезно уписује штампаним словима име и презиме купца, његов ЈМБГ, а купац је дужан да се својеручно потпише; у случају из става 1. овог члана, ако у Образац НI

¹ „Службени гласник РС“, број 98/06.

² „Службени гласник Републике Србије“, бр. 79/05 и 54/07.

³ „Службени гласник РС“, бр. 140/04 и 44/18 - др. закон.

није уписано име и презиме купца, његов ЈМБГ и својеручни потпис купца, такав Образац НI је неважећи.

Одредбом члана 32. Закона о фискалним касама⁴ уређује се овлашћење за доношење подзаконских аката тако да став 1. овог члана прописује да садржину фискалног рачуна и начин евидентирања промета издавањем фискалног рачуна из члана 12. став 8. овог закона, начин отклањања грешке у евидентирању промета преко фискалне касе из члана 19. овог закона и садржину и вођење књиге дневних извештаја из члана 20. став 1. овог закона, ближе уређује министар финансија.

Уставом Републике Србије зајемчена је заштита података о личности. Прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређују се законом. Свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом, и право на судску заштиту због њихове злоупотребе (члан 42. ст. 1, 2. и 4).

Одредбом члана 5. Закона о заштити података о личности⁵ уређена су начела обраде података о личности. Између осталог, овим чланом је прописано да се подаци о личности морају: обрађивати законито, поштено и транспарентно у односу на лице на које се подаци односе („законитост, поштење и транспарентност“). Законита обрада је обрада која се врши у складу са овим законом, односно другим законом којим се уређује обрада; прикупљати у сврхе које су конкретно одређене, изричите, оправдане и законите и даље се не могу обрађивати на начин који није у складу са тим сврхама („ограничење у односу на сврху обраде“); бити примерени, битни и ограничени на оно што је неопходно у односу на сврху обраде („минимизација података“). Одредбом члана 12. Закона о заштити података о личности предвиђено је да је обрада законита само ако је испуњен један од следећих услова: лице на које се подаци о личности односе је пристало на обраду својих података о личности за једну или више посебно одређених сврха; обрада је неопходна за извршење уговора закљученог са лицем на које се подаци односе или за предузимање радњи, на захтев лица на које се подаци односе, пре закључења уговора; обрада је неопходна у циљу поштовања правних обавеза руковаоца; обрада је неопходна у циљу заштите животно важних интереса лица на које се подаци односе или другог физичког лица; обрада је неопходна у циљу обављања послова у јавном интересу или извршења законом прописаних овлашћења руковаоца; обрада је неопходна у циљу остваривања легитимних интереса руковаоца или треће стране, осим ако су над тим интересима претежнији интереси или основна права и слободе лица на које се подаци односе који захтевају заштиту података о личности, а посебно ако је лице на које се подаци односе малолетно лице.

У вези са наведеним, указујемо на то да Законом о фискалним касама⁶, на основу којег је и донет овај подзаконски акт, није предвиђено давање личних података купца приликом рекламирања робе, а посебно не ЈМБГ који је веома осетљив податак. Обавеза давања овог комплексног података је уведена овим подзаконским актом тако да се овај податак у носи у образац НI.

Оваква одредба није у складу ни са Законом о заштити потрошача,⁷ који омогућава потрошачу да уз доставу рачуна на увид или другог доказа о куповини (копија рачуна, слип и сл.) оствари своје право на поврат новца без постављања других услова за рекламирању робе. Евиденција о примљеним рекламијама води се у облику укоричене књиге или у електронском облику и садржи нарочито податке о подносиоцу и датуму

⁴ „Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 93/12.

⁵ „Службени гласник РС“, број 87/18.

⁶ „Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 93/12.

⁷ „Службени гласник РС“, бр. 62/14, 6/16 - др. закон и 44/18 - др. Закон.

пријема рекламије, податке о роби, кратком опису несаобразности и захтеву из рекламије, датуму издавања потврде о пријему рекламије, одлуци о одговору потрошачу, датуму достављања те одлуке, уговореном примереном року за решавање на који се сагласио потрошач, начину и датуму решавања рекламије, као и информације о продужавању рока за решавање рекламије (члан 56. став 6. Законом о заштити потрошача).

На основу изложеног, можемо да закључимо да је у овом случају основ за обраду личних података подзаконски акт, а што је у супротности са Уставом и законом, јер се отвара се могућност злоупотребе личних података. Оваква обрада података о личности је у супротности са начелима обраде података, јер није законита, оправдана и није неопходна у односу на сврху обраде („минимизација података“). Податак као што је ЈМБГ отвара могућност доласка до других података о једном лицу, те стога треба бити веома опрезан када се овај податак тражи за обраду података о личности, па и на основу закона.

Према томе, није неопходно да се приликом рекламије робе захтева лични податак као што је ЈМБГ како се не би прикупљали подаци о личности који нису неопходни за сврхе за које се прикупљају. Стога, можемо да закључимо да оваква обрада података није у сагласности са Уставом Републике Србије и Законом о заштити података личности.

Сходно изложеном, потребно је члан 8. ст. 1. и 2. Правилника другачије уредити имајући у виду одредбе Устава о заштити података о личности и закона који уређује област заштите података о личности.

Сматрајући да до повреде права грађана долази због недостатака у прописима, због чега постоји потреба за изменама Правилника, Заштитник грађана упућује Иницијативу Министарству финансија с циљем постизања свеобухватног и ефикасног остваривања и заштите права грађана.

Доставити:

- Министарству финансија
- Удружењу рачуновођа и књиговођа Србије
- Јавности, објављивањем на званичној интернет страни Заштитника грађана.